

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, v dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Le v delu je rešitev, v delu zmaga!

Zadnje volitve v trgovsko-obrtno zbornico so pokazale s kako vnuemo in požrtvovalnostjo so šli pristaši narodno-napredne stranke na deželi v boj za kandidate svoje stranke. Če kdaj, se je pri teh volitvah pokazala naša stranka v svoji pravi moči in jedrovitosti. V srednji trgovini in srednji obrti oddanih je dvakrat več naprednih glasov kot klerikalnih. V trgovini in mali obrti je narodno-napredna stranka nekoliko močnejša kot klerikalna.

Vseh glasov je bilo oddanih okoli 8500. Od teh je dobilo narodno-napredna lista 4400, klerikalci pa so jih dobili z nemškimi glasovi samo 4100. Ker so Nemci oddali zanje gotovo okoli 500 glasov, je razvidno, da so klerikalci dobili k večjemu 2600 glasov, torej celih 900 glasov manj kot naprednjaki.

Pri primerjanju oddanih glasov pa ne smemo pozabiti, da so klerikalci pridobili toliko glasov edinele s terorizmom in izsiljevanjem. Vsa kranjska dhovščina je bila skozi ves teden na lovu za glasovnicami. Z žuganjem, z bojkotom je iztisnila glasovnice celo od naših pristašev. V Ljubljani in njeni okolici je deloval klerikalni štab z vsemi možnimi sredstvi, ki so pa vsa imela namen spraviti volilce v strah in pod tem pritiskom dobiti od ljudi glasovnice. Ljubljanske trdnje, kojih imetjeji so izven vsakega dvoma po mišljenju naprednjaki, oddali so vsled pretenj glasovnice klerikalcem. Pritiskal je ves aparat deželne bolnice, pritiskala vsa moč iz deželnega dvorca. Zlasti veliko ulogo je igrala denarna odvisnost in pa sovraštvo. K vsem tem bomo že še imeli dovolj prilike po bližje govoriti. Za danes le konstatujemo, da vsa moč, ki so jo klerikalci ob času, ko so na vrhuncu svoje slave in svojega vpliva, porabili v boju pri teh volitvah ni zalegla, da bi potisnila narodno-napredno stranko v manjšino. Obratno! Na celi črti smo napredovali.

Velikanski dokument so zadnje volitve v trgovsko-obrtno zbornico za napreden življenj na Kranjskem, za ono gibanje, ki so mislili klerikalci, da ga bodo kar čez noč ugonobili in zadušili. Mogočna S. L. S. je morala že danes doživeti, da je pri volitvah, ki so se vršile v celi deželi dobila manjšino glasov.

Na narodno-napredni strani pa je doprinesen dokaz, da je neumestno in nepotrebno obupavanje. Z delom, s smoteno organizirano in in podrobno agitacijo smo prekosili nasprotnika. Pomisliti moramo tudi na naši strani, da je bil pravzaprav nastop pri zadnjih volitvah naš prvi nastop, ki se je hotel z enako vrednostjo uveljaviti tako v Ljubljani kot v zadnji gorski vasi. Ako bi se bilo že prejšnja leta pri vseh volitvah in v vseh okrajih z enako doslednostjo in dovršenostjo delalo kot se je pri teh volitvah, bi danes klerikalci že ne imeli več absolutne večine v deželni zbornici. Ali to, kar je bilo, naj je pozabljeno. Z veseljem zremo v bodočnost, katere se nam ni treba bati, ako bomo vztrajali pri delu.

Treba je takoj nadaljevati započeto delo! Po celi deželi — v vsaki občini — moramo ustvariti krajevne organizacije, ki naj so temelj naše politične organizacije.

Novi časi zahtevajo novih ljudi, novih oblik. Posameznik ne zaleže danes ničesar, ako neče in ne zna upoštevati celote. Posameznik pa lahko celoto neznansko dvigne, ako hoče

z njo delovati za prosih skupnih, višjih interesov.

Dolžnost in naloga vseh naprednih elementov v naši deželi je, da se otresemo vseh predsodkov, da izgubimo vsako malodušnost. S trdnim zaupanjem v same sebe, z neomajano vero v bodočnost in zmagonaprednih idej, pojdemo med narod in ustvarimo mu organizacijo, ki bo zmagala vse ovire in vse sovraže.

Le v delu je rešitev, v delu zmaga!

Balkansko vprašanje.

Znani ruski publicist V. V. Viktorov, eden najgloblji razpravateljev Balkana je predaval v Pragi o balkanskem vprašanju, ki je z ozirom na sedanji mednarodni položaj izredne važnosti, zato prinašamo tudi mi izvleček iz tega velezanimivega predavanja.

I.

Razmotrivati balkansko vprašanje mogoče je raz več stališč. Raz politično stališče vidimo v njem vprašanje o nadaljnjem razvoju petih držav balkanskega poluotoka, raz narodopisno — proučevanje plemen, ki stanujejo na tem poluotoku, ako pa študiramo balkansko vprašanje raz sociološko stališče, iščemo rešitve vprašanj, v kateri smeri se bo nadalje razvijala kultura balkanskih narodov. Ker je sociološko vprašanje najboljše, razpravljati moramo najprej raz to stališče in raz isto govoriti o balkanskem problemu in razviti svoje misli o rešitvi istega; seveda se pri vsem tem ne sme pustiti v nemar tudi političnega, narodopisnega in gospodarskega vprašanja, v kolikor se dejstva, o katerih govorimo, kažejo kot pravi momenti napredka.

Že od najdaljših časov sem je balkanski poluotok oder, ki se kaj čisto in naglo menjajo na njem glavni junaki. Vsled čestih premen in seljenja narodov in plemen, udeležil se je končno naslednji položaj: na eni strani je bilo na poluotoku življenje precej raznoliko, ker se življenjski pogoji na Balkanu precej razlikovali od onih v ostali Evropi; na drugi strani se pa noben narod, ki je prebival na balkanskem poluotoku, ni ustavil za toliko časa, da bi mogel zadobiti politično premoč nad ostalimi, da bi mogel sebe in druge izenačiti v kulturnem pogledu z drugimi evropskimi narodi. Vsled tega so se takozvane evropske vele-vlasti vedno umešavale v življenje balkanskih narodov, uplivala nanje v kulturnem in političnem pogledu, ter na ta način zaustavljale samostojni in samonikli napredek balkanskih narodov. Ta vpliv evropske kulture se kaj ne zdravo kaže v temeljnih pogojih, ki značijo in dajo smer napredku zemlje in narodov.

Najrazvidnejše se kaže ta nezdružljivi vpliv Evrope in njene protibalkanske politike v enem najvažnejših faktorjev napredka — na razvoju prometnih zvez. Naravno bi bilo, da se pusti balkanskim narodom pravica graditi spojne proge tako, da bi te proge prinašale koristi vsem državam na Balkanu, to bi bilo naravno, v resnici so pa evropske vele-vlasti iz gradnje železnic znale vedno napraviti »evropsko vprašanje« in zaprečile na vse mogoče načine zidavo potrebnih prometnih zvez.

To trditev dokazujejo naslednja dejstva: 1. Grška ni zvezana z ostalimi balkanskimi poluotoki z nikakoli železnico, na kopnem je popolnoma ločena od Evrope in se mora kot otok zadovoljiti samo z pomorskimi zvezami.

je predstavljal bodočnost, kateri je zrl s takšnim zaupanjem naproti, s kakršnim je starel zrl v večnost. Samo zatišje samostanskega vrta za more pripraviti k takemu pobožnemu nazoru človeško dušo.

Na kamenitih cerkvenih stopnicah je stal zopet okrogel kot krogla, oče Gedeon ter imel kaj opraviti. Pozorno je ogledoval purane, ki so korakali po dvorišču s pahljači podobnimi repovi. Primerjal jih je z ošabnimi farizeji v evangelju in njihovo korakanje ga je spomnilo na kralja Salomona, ki je razumel tičje glasove. Zatopljen v takšno pobožno premišljevanje, je mirno čakal, kedaj zazvoni blagoslovljeni zvonec, vabeč k obedu, čegar slast je čutil že naprej, vohajoč prijetno vonjavo, ki je prihajala iz kuhinje.

Na pragu kuhinje, na solncu, je stal blaznež, tovariš Munce. On tudi ni z nič manjšim zanimanjem ogledoval to domače življenje puranov. Beseda »ogledoval« purane ni tu prav na svojem mestu, kajti pogled blazna je objemal ne le tolpe puranov, marveč vse obzorje, zakaj eno njegovo oko je zrl proti vshodu, drugo pa proti zahodu.

Poleg njega je stal Munčo, lomil z rokami, vrtel glavo in se plašno oziral proti najvišjemu hodniku. Že je vedel čemu.

Ko omenimo še »igumena«, kateri uprav ni bil navzoč in še nekoliko hlapcev, pa imamo pred seboj vse prebivalce samostana.

Nenadoma pa je pricvalal igumen na konju, skočil z njega in podavši uzdo škilavcu, rekel nevoljen Vicenciju:

»S slabimi novicami prihajam iz mesta«.

In pripovedoval je vse podrobnosti Sokolove nesreče. »Revniki Sokolov! revniki Sokolov!« je končal ter globoko vzdihnil.

Igumen Natanel je bil jednat človek, visok

2. Ves balkanski poluotok je zvezan s srednjo Evropo le z eno progo (Dunaj-Belgrad-Niš), nasproti pa sta apeninski in pirenejski poluotoki zvezana z večimi progami.

3. Balkanska obala adrijskega morja ni spojena z notranjostjo balkanskega poluotoka z nieno železnico.

4. V reševanju problema, da se zveže Donava z adrijskim morjem, pojavilo se je nasprotstvo ruskih in avstrijskih interesov zato pa za dogledno dobo ni nobenega upanja, da bi se rešilo to vprašanje ugodno za balkanske države.

V razumevanju bistvenega položaja treba je vedeti, da je zemljepisno, vojaško in prosvetno središče balkanskega poluotoka enakokratni trikot, katerega vrhove tvorijo mesta Niš, Sofija in Skoplje. Razvoj novih železniških mrež je pravičen le v tem slučaju, ako nove proge spravijo v ravnotežje te tri točke.

V zvezi z nenaravnim razvojem železniške mreže je tudi nenormalni razvoj vodnih cest. Na balkanskem poluotoku je nenavadno neznačilno število dobro urejenih luk ter pristanišč, dasi so dani vsi pogoji za napredek obmorskega življenja.

Le na ta način je razumeti, da živi danes komaj dvanajst ur od Rima, a štirindvajset ur od ostalih kulturnih središč Evrope še vedno svobodno divje plemo v Albaniji, plemo, ki do danes ni v nikakoli zvezi s sočasnimi napredkom civilizacije.

Take so posledice dosedanjih skrbi in vplivov, dosedanjih interesov srednje Evrope za Balkan. Evropa se meša v notranje balkanske razmere le tedaj, kadar more vzajemno kolikor mogoče oslabil balkanske države. Iz tega izvira tudi ta abnormalna politična razdelba balkanskih držav na oblasti, ki so si protislovne, ki prečijo pogoje za samostojen razvoj narodnega življenja.

II.

Danes obstoje na Balkanu tri večje kulturno-socialne skupine kot faktorji politike, prosvete in napredka balkanskega poluotoka. To so Srbi, Bolgari in Turki. Turki spadajo med te skupine samo kot faktični gospodarji največjega dela balkanskega poluotoka. Semkaj bi se mogle prištet še Grška, Rumunska ter Avstro-Ogrska. Toda Grška ni v nobeni prometni zvezi z ostalim Balkanom, pa tudi v nikakih kulturnih odnosih z balkanskimi narodi, ker tvori takorekoč otok. Rumunska ima na Balkanu le gospodarske interese, o vlogi Avstrije pa spregovorim pri vsaki zgoraj omenjenih skupin posebej.

Uloga Srbov na Balkanu je posebno važna interesantna, a tudi hvaležna. Raz zgodovinsko stališče so Srbi in deloma Hrvati nosilci vsestranske slovanske kulture na Balkanu. V svojih narodnih pesnih, teh narodnih umotvorih ohranili so od pradednih časov sem do danes svojo narodno individualnost in vse njene ideale. Da Evropa oslabi ono herojsko borbo, s katero so se Srbi borili proti grško-turškimi političnimi in kulturnimi vplivi, — ona se je bala teh močnih naravnih balkanskih narodov — poskušala je na vse načine, da razbije srbsko-hrvaško plemo, ter ga podeli na manjše odvisne skupine. Politiški so Srbi in Hrvati razdeljeni med dve monarhiji, Avstrijo in Turčijo, a ti dve obe državi poskušata na vse mogoče načine, da preprečita vsako zblizanje med dvema svobodnima srbskima državama med kraljevino Srbijo in kraljevino Črno goro. Enako

in močan, možkega lica in rezkega gibanja. Ako odstranimo od njega meniško obleko, pa zelo malo redovniškega ostane na njem. Stene njegove celice so bile prenapolnjene s puškami; bil je izboren strelec, kdel je in se rotil kot junak, znal je zdraviti rane, ki jih je zadalo orožje, znal pa jih je tudi zadajati. Slučajno je postal igumen v samostanu, namesto, da bi bil vojak na Balkanu. Sicer pa so ljudje tudi govorili, da je bil to svoje dni res, sedaj pa da je šel delat pokoro.

»Kje je oče Gedeon?« vpraša igumen, ogledavši se naokrog.

»Tukaj sem!« zakliče s piskavim glasom oče Gedeon, stopivši iz kuhinje. Šel je tjakaj pogledat, če bo obed kmalu gotov.

»Zopet se potikaš okrog kuhinje, oče Gedeon, ali ne veš, da je lakomnost smrtni greh?« Na to mu zapove, naj naloži prtljago na osla in se poda na pot v selo Vojnagovo, kjer ima obiskat kosce ki so kosili samostanske travnike.

Oče Gedeon je bil okoren človek, dobro rejen in debel kakor z oljem napolnjen meh. Malo gibanje, ki ga je izvršil, je povzročilo, da je zalil njegovo lice mučeniški znoj.

»Oče igumen«, se oglasi s prosečim glasom in z rokami, položenimi na trebuhu Gedeon, kateremu nikakor ni bilo po godu to potovanje po grešnem svetu.

»Oče igumen, ali bi ne bilo bolje, da bi bil odvzet ta grenki kelih od vašega pokornega brata?« Pri teh besedah se je nisko priklonil.

»Kakšen grenki kelih? Ali te mar pošiljam peš? Vsedeš se na osla in ves tvoj napor bode ta, držati v eni roki uzdo, z drugo pa blagoslavljati.«

Igumen se mu nasmehne pri teh besedah.

»Oče Natanel, tu se ne govori o trudu; za trud in napore smo itak vsvarjeni; toda časi so slabi.«

pa z druge strani poskuša avstrijska vlada vse, da prepreči popoln sporazum med Srbi in Hrvati, tema dvema deloma enega in istega naroda.

SPLOŠNI PREGLED.

Nemški državni kancelar major Bethmann Hollweg je čutil v zadnji seji potrebo, da je nastopil z vsem svojim ogorčenjem proti socialni demokraciji, ki sedi danes kot najmočnejša stranka v nemškem parlamentu in ima na predsedniški tribuni svojega zastopnika v osebi prvega podpredsednika. Toda tudi te besede ne bodo zaustavile tok in razvoj demokratizma. Nemčija se ne bo podrla, kakor se ni podrla takrat Avstrija, ko je bil tudi v avstrijskem parlamentu izvoljen socialni demokrat Pernstorfer podpredsednikom. Značilne so pa te besede le v toliko, da si upa državni kancelar hujskati proti najmočnejši stranki v parlamentu na način, ki je sicer navaden le na kakih političnih shodih. Resno časopisje v Nemčiji ta kancelarjev izbruh obsoja, ker kako naj pride nemški parlament od rednega in resnega dela, ko si upa državna uprava oziroma nje reprezentant na tak način nastopati proti stranki, ki zastopa skoro večino nemškega prebivalstva. Zgodovina nemškega parlamenta uči, da je boj proti socialni demokraciji brezuspešen, to je poskušal Bismark, a brez uspeha, proti socialni demokraciji je agitiral sam Viljem, a vse to je le dvignilo socialno demokracijo! Zato je pa danes Bethmannovo hujskanje smešno Don Quijotska politika.

Položaj v Macedoniji. Solunski dopisnik petersburškega lista »Novoje Vremja« javlja svojemu listu, da se položaj v Macedoniji vedno bolj zaostruje. Revolucionarne organizacije in osrednji revolucionarni odbor, med katerima so doslej vladala velika nesoglasja in prepiri, sta se popolnoma izmirla, ter sklenila odslej naprej delati skupno, da dvigneta vse prebivalstvo do ustanka. Tudi najnovejša revolucionarna organizacija »rdečih bratov« je začela že s svojim delom zlasti okoli Soluna in Bitolje, kjer že vse vre med prebivalstvom. Vsak dan se vrše spopadi med turškimi vojniki in četaši, tako so zadnje dni albanski četaši napali turški muničjski transport in ga vzeli na poti med Djakovom in Pečimi. V konzularnih krogih se dvomi, da se bo Turčiji posrečilo, da v sedanjem kritičnem položaju bode kos temu gibanju; težko bo v današnjih prilikah radi tripolitanske vojne vzpostaviti mir in red v Macedoniji, jasno pa je, da stoji dežela pred važ. dogodki. Pa tudi iz Albanije zlasti iz juž. prihajajo jako vznemirljiva poročila, albanska plemena Toska in Gega so že proglasila v mestih Argirokasto in Rusu svojo neodvisnost, nočejo plačati davkov, davčne uradnike pa so vse pregnali. Koliko bolj se približuje Jurjevo, toliko kritičnejši postaja položaj.

Kitajska republika. Kakor se poroča iz Nankinga je kitajska narodna skupščina izvolila Juanškaja svojim predsednikom ter določila mesto Nanking kot bodočo prestolico kitajske republike. Vsa kitajska poslaništva v inozemstvu so dobila odlok, da naj vrše tudi v nadalje svoje posle kot provizorični zastopniki kitajske republike. Na vseh poslaništvih nove republike plapolajo že zastave v novih republikanskih barvah. Narodna skupščina je pozvala Juanškaja, da pride iz Pekinga v Nanking, da tam javno in slovesno pred narodno skupščino pri-seže na novo ustavo.

»Ali je ta čas slab? Sprehod v majniku za more nam služiti k zdravju.«

»Časi, oče, časi so slabi!« reče živo oče Gedeon. Vidite, doktorja so zvezali in krščanska duša lahko pogine. Agarantje so neusmiljen narod... Naj me čuva Bog; ako me vržejo v ječo, češ, da šuntam narod, pa bo imel celo samostan škodo. Nevarnost je ogromna!

Igumen se glasno nasmeji.

»Hahaha...« se smeje na vso moč ter tolče z cokami na bedrih, zroč na košato postav očeta Gedeona. Nu, da na te vržejo sam Turki? Oče Gedeon politični apostol?! Hahaha! Kdor nima volje, lahko najde izgovor! Greh maš na duši, da si me pripravil v smeh, ko se to srču ni hotelo. Dijakon Vicencij! Dijakon Vicencij! Pojdi sem, da čuješ, kaj govori Gedeon! Munco, pokliči Vicencija, sicer počim od smeha...

In res burljivi smeh igumena je odmeval od vseh hodnikov naokrog.

Munco, začuvši povelje, je še grozeje od-majal z glavo ter široko odprl oči, iz katerih mu je gledal topi strah.

Ru-si-an!« je zakričal, tresoč se na vsem životu in kazal na hodnik, kamor se je bil dijakon odpravil. In niso ga več sili; z urnimi koraki se je podal na nasprotno stran.

»Rusijan? Kakšen« Rusijan« bi naj to bil?«

»Pošast, vaša dostojnost,« se oglasi oče Gedeon.

»Odkedaj je Munco postal takšen strahopetnež? Saj je živél lično onim v puščavi.«

»Zares, oče Natanel, ponočni duh hodi po hodniku... To noč me je Munco poiskal, bil je na pol mrtev strahu. Videl je, kako je prišla pošast v beli obleki iz one čumnate... Pravil mi je tudi o drugih rečeh, toda sam Bog ga naj razume! Moramo počkropiti gornji hodnik z blagoslovljeno vodo.«

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

VII.

Junaštvo.

Solnce se je povzpelo že visoko ter s svojimi žarki zalivalo zeleno brajdo nad samostanskim dvoriščem. To dvorišče, tako mračno in grozno po noči, bilo je sedaj veselo, tiho in svetlo. Ptiki so ga oživljali s svojim radostnim gostolenjem; prozorni vali ondi žuboreče studenčnice so veselo in prijetno pljuskali; vitke ciprese in topoli so šumeli, ko jih je opihoval zgodnji pogorski veter. Vse je bilo tako jasno in praznično. Da, tudi hodniki naokrog s svojimi mračnimi celcami, so izgledali prijaznejše, oživljene od gostolenja lastovic, obletajočih svoja gnezda.

Sredi dvorišča, pod brajdo, je korakal veličanstveni starel, gologlav in z belo brado, segajočo mu do pasa, v dolgi vijoličkasti suk-nji. Vsako jutro se je tu sprehajal ter srkal vase sveži zrak, radujoč se slično otroku, soln-ca in neba, kateremu je korakal naproti.

Ne daleč proč, kot nasprotje onega spomenika preteklosti, je stal dijakon Vincencij s knjigo v roki. (Pripravljaj se je za vstop v rusko semenišče). Mladost in nadeja je žarela na dijakonovem licu: moč in življenje sta se lesketali v njegovem sanjavi očesu. Ta mladenič

DNEVNI PREGLED.

Sedaj je mir v Izraelu. Znano je, kako razburjenje je zavladalo v klerikalni stranki, ko je dr. Šušteršič presenetil vse svoje tudi najožje tovariše in postal deželni glavar. Vse je mislilo in pričakovalo — tudi v klerikalnih krogih — da postane deželni glavar Povše. Dr. Šušteršič je v ministru »zglihal« zase. Nato vojska v klerikalni stranki. Dr. Šušteršič pa je končno le uvidel, da mora Povšeta na kak način potlačiti. Pred leti so ga vrgli iz deželnega odbora, sedaj so mu pojedli glavarstvo. Sklenil se je odmakniti od skledice, pri kateri je tako prijetno sedel skozi 16 let. Hočeš, nočeš moral se je odločiti, da kot deželni glavar odloži koritce pri »Ljudski posojilnici« in ga prepusti Povšetu. Včeraj je razglasil »Slovenec« veselo vest, da je postal mesto dr. Šušteršiča predsednik »Ljudske posojilnice« komerčni svetnik Povše. Sedaj je morda mir v klerikalnem Izraelu. Povše bo bržčas zasedel v I. nadstropju Ljudske posojilnice velikansko stanovanje, ki ga je dosedaj imel dr. Šušteršič. Tudi velikanskih drugih udobnosti bo deležen. Nekoliko pa je le zopet dr. Šušteršič potegnil svoje tovariše. Kar je klerikalnih advokatov so namreč čakali na to, da odloži dr. Š. s predsedstvom »Ljudske posojilnice« tudi njeno pravno zastopstvo. Dr. Šušteršič še ni nikjer objavil, da je to storil. S tem, da je forsiral neadvokata Povšeta za predsednika, je dr. Šušteršič očitno skrbel tudi za se.

Deželna banka. Kuratorji deželne banke je sestavljen iz naslednjih finančnih ženičev: dr. Josipa Dermastje, Antona Pavšeta in Alojzija Lillega. Najboljši med njimi je še Rojina, ki bo lahko vedno krpal in lepil razpoke na tem najnovejšem deželnem podjetju.

Grof Barbo kot zagovornik deželnega gospodarstva. Dne 25. januarja t. l. je poslanec Ribnikar interpeliral deželnega glavarja radi prodaje na deželne stroške kupljenih nemških prešičev izven vojvodine Kranjske. Interpelant je takrat navajal v svojem vprašanju, da je plačal deželni odbor za 40 nemških prešičev 19.130 K 46 v, torej za vsako živinco čez 400 K, ker je vsekakor visoka cena pri tej vrsti živine. V interpelaciji je bilo tudi navedeno, da je predložil živinorejski nadzornik Legvart račun, po katerem se mu je izplačalo 2046 K.

Interpelant je čital v nemških listih, da sedaj ponujajo deželi drage plemenske prašiče izven dežele vsled česar je stavil na deželnega glavarja naslednje vprašanje: 1. Ali je njemu razpis prodaje na deželne stroške kupljenih prešičev znan? 2. Ali je pripravljen vse potrebno ukreniti, da se dragocene plemenske živine izven dežele ne proda? 3. Zakaj se je poslal razpis v »Anbot und Nachfrageliste« in zakaj se je hotelo odprodati za tak drag denar za deželo že pridobljene prašiče? Ta teden je odgovoril na to interpelacijo Ribnikarju deželni odbornik grof Barbo. Očitno mu je bilo zelo lahko odgovarjati, ker ni bilo Ribnikarja več v zbornici. Drugo vprašanje pa je, če je grof Barbo res dal zadovoljiv odgovor. **In baš tega ni dal!** On je sicer podrobneje razložil Legvartov račun za kar ga pa nikdo vprašal ni. Glede odprodaje prašičev samih je dejal, da se na Nemškem kupljenih prašičev samih ne odprodaja, pač pa njihove potomce. Mi pomilujmo grofa Barbota, ki hoče veljati v živinoreji za strokovnjaka, da odda tako nesmiselno mnenje. Dežela vendar ni kupila plemenskih prašičev za meso, marveč za zboljšanje rodu. **Potomci** na Nemškem kupljenih prašičev bi lahko bili za deželo še večje vrednosti, ker so lahko že sklimatizovani. **Ce torej dežela odprodaja potomce za drag denar kupljenih prašičev, meče denar skozi okno.** Če so se — kakor poroča »Slovenec« — v deželnem zboru klerikalni poslanci odgovorom grofa Barbota smejali, so se mu prav lahko, ker je bil res smešen. Če se pa klerikalni poslanci niso zavedali, da je bil smešen, potem so se smejali svoji neumnosti.

Neprijetno je bilo grofu Barbu odgovarjati na interpelacijo Ribnikarja in tovarišev. Kako pa tudi ne. Prašiči so stali vsak nad 400 K, sedaj pa dežela njihove potomce — kakor pravi grof Barbo sam — prodaja izven dežele. Pri

Munco je stal precej daleč strani in se oziral na hodnik.

»Nu in kaj je videl? Pojdiva, oče, pogledat tjakaj«, spregovori igumen, kateremu je takoj prišlo na um, da so se nemara tatovi prikradli tjakaj.

»Bog me obvaruj!« pravi Gedeon ter se prekriža, igumen pa gre sam k hodniku.

V tem trenutku, ko je bil igumen klical dijakona, je šel ta h Kraljiču.

»Kaj je novega, oče?« ga vpraša poslednji, videč nemr na njegovem licu.

»Nič nevarnega,« mu urno odvrne dijakon, »toda novica, ki nam jo je prinesel igumen, je zelo neprijetna. V tej noči so zaprli Sokolova in ga odpeljali v K.«

»Kdo je ta Sokolov?«

Doktor v mestu, vrl mladenič. Našli so v njegovi suknji podpihvalna pisma... kdo ve? Znano mi je, da je vnet narodnjak,« je govoril dijakon v skrbeh, čez trenutke pa je nadaljeval. »Ko so ga sinoči stražniki preganjali, je ustrelil s samokresom ter ranil vojaka, ki je strgal z njega suknjo. Slabo prede revnemu doktorju... Hvala Bogu, da ste se vi izmotali... O vas se ne čuje ničesar v mestu.«

Ko je dijakon končal, je videl v svoje nemalo začudenje, kako se je Kraljič z obema rokama prijel za glavo in dirjaje semtertja po sobi, bolestno vzdihnil. Pred temi znakovi neskončnega obupa je stal dijakon kakor omračen, ne razumevajoč ničesar.

»Kaj se godi s teboj? Saj, hvala Bogu, ni nič zgodilo!« zakliče Vincencij.

Kraljič obstane s spačenim obrazom vsled notranjega trpljenja in zakliče malone besno:

(D dalje.)

teh 400 K ni niti všteti račun, ki ga je za popotovanje deželnemu odboru predložil tudi še grof Barbo. Tisti prašiči, ki jih je kupila dežela na Nemškem, so bili tako »nobeli«, da jih ni kupoval in spremljal samo živinorejski nadzornik Legvart, marveč tudi še grof Barbo. Koliko je on zaračunal za to potovanje, Barbo ni povedal, kar bi bilo vsekakor bolj zanimivo kot Legvartov račun. Barbo je tudi nekaj zamolčal, kar je pa pri celi aferi glavno. **Na Nemškem za drag denar kupljeni prašiči in njih potomci so namreč za nič.** In baš zato, ker so za nič, jih dežela odprodaja izven Kranjske. Kranjski kmet jih namreč nič kaj ne mara. Legvart in Barbo sta kupila na Nemškem celo pohabljenega prašiča, najboljši dokaz, da se na prašiče oba skupaj dosti ne razumeta. Grofu Barbotu bomo glede teh prašičev še marsikako povedali. Značilno pri stvari je tudi to, da je imel Lampe odgovoriti na interpelacijo. On ve, da stvar smrdi. Odrinil jo je zato raje Barbotu. Misli si je, naj on sam poje svinjsko juho, ki jo je pripravil sam. In res! Ubogi grof Barbo si je pri tem opekel jezik.

Priznanja. »Slavjansko blagotvornilec« družstvo v Sofiji, kateremu načeljuje sedanjí naučni minister bolgarske vlade prof. Bobčev je izvolila svojim častnim članom radi zaslug na literarnem polju ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja in slovaškega pesnika Pavla Horčezoslava. — »Slavjansko občestvo« v Sofiji pa je izvolilo svojim častnim članom profesorja zagrebškega vseučilišča dr. J. Šurmina.

Promocija. Slovensko akademično društvo »Ilirija« v Pragi naznanja, da je bil njega starešina g. Tone Delak iz Trsta včeraj v soboto na češki univerzi v Pragi promoviran doktorjem prava.

Delavstvo in klerikalci. Naši slovenski klerikalci posnemajo v vsem državnememške klerikalce. Na najnamenjivejše načine vabijo delavstvo v svoj tabor in mu obljubljajo zlate gradove. Da na ima resnica popolnoma drugačno lice, o tem svedoči okrogno pismo Steyerwolda, glavnega tajnika krščanskih delavskih zadrug v Kölnu. Steyerwald toži v okrogličnici, da izkoriščajo klerikalni demagogi organizirano delavstvo v sebične namene, da duhovščina nima nobenega razumevanja za delavske interese, da je delavskemu gibanju povsem tuja in po svojem bistveno aristokratskim principu sovražna, fanatična, doktrinarna in da je zadnji čas, da se krščansko delavstvo otrese farovski jezerstva. G. Steyerwald je podal s tem tudi zrcalo naših slovenskih klerikalcev, ki so karikirana kopija državno nemškega centruma.

Aehrenthalov naslednik. Cesar je sprejel v avdienci skupnega finančnega ministra Buriana, a takoj na to prestolonaslednika Franc Ferdinanda; v diplomatskih krogih se sodi, da reši krona brez ozira na stanje Aehrenthalove bolezni že v najkrajšem času vprašanje o njegovem nasledstvu, zato se smatra včerajšnja avdienca barona Buriana kot jako važna. Ker se je avstrijski poslanik v Parizu grof Szeccsen že vrnil v Pariz, se sodi, da njegova kandidatura ne pride več v poštev. Odločitev pade torej le med bivšim avstrijskim poslanikom v Peterburgu grofom Berchtoldom in sedanjim skupnim finančnim ministrom baronom Burianom. Verjetno je, da se reši to vprašanje še tekom štiriindvajsetih ur!

Reka proti zgradbi nove projektiranih bosansko-dalmatinskih železnic. Ko se je poročalo, da je ogrska vlada končno pripravljena začeti z gradnjo bosanskih in dalmatinskih železnic, je reški občinski svet sklenil najodločneje protestirati proti onim program, vsled katerih bi trpela Reka na prometu in katere bi zmanjšale važnost in vrednost reške luke. Magistrat je izdelal spomenjco, katero je predložil tudi trgovski in obrtni zbornici. Zbornica se je pridružila temu protestu, ker vidi v izvedbi teh projektov oškodovanje reške luke. Te dni odide deputacija trgovske zbornice in občinskega sveta reškega v Budimpešto, da protestira pri trgovskem ministru proti takemu oškodovanju reške luke.

Kongres zastopnikov zatiranih narodov. V Parizu se vrši na incitativo bivšega hrvaškega saborskega poslanca dr. Hinkovića in znane branitelja v srbskem veleizdajalskem procesu v mesecu juniju kongres zatiranih narodov, ki bodo vposlali na ta shod svoje zastopnike. Slovaški dnevnik »Slovensky Deutnik« pozivlje Slovake, da naj pošljejo na ta shod svojega zastopnika, ker slovaški narod je gotovo v Evropi eden najbolj zatiranih. Tam pred forum vsega kulturnega sveta tam naj se spoznajo zatirani narodi, tam naj se združijo v vzajemni borbi proti nasilstvu, da si kdaj pribore pot do svobode. Pri nas Slovencih seveda ne more biti govora, da bi bili zastopani na tem kongresu, ker nam se godi takod obro, da si ne moremo želeti kaj boljšega, saj dobimo od avstrijske vlade vse — česar si le poželimo, pa naj bi se še potem udeležili kongresa zatiranih narodov?

Neaktivno moštvo, ki je navadno že v pomladanskem pričuvnem terminu vpoklicano v pokritje nepopolnega preženčnega stanja armade, je letos izjemoma vpoklicano šele z 9. aprilom t. l. v službo.

Avstrijski kataster vodnih moči. Interesne dobe v isarni trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani prospekte o avstrijskem katastru vodnih moči, katerega tretji zvezek je ravno izšel. Na željo se ti prospekti tudi dopoljujejo.

Financijsko in komercialno stanje v Egiptu. Tvrdke, ki imajo ali hočejo začeti stike v Egiptu, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani važne informacije o finančnem in kupčijskem položaju v Egiptu.

Muzejsko društvo za Kranjsko. Na običnem zboru dne 14. t. m. izvoljeni odbor se je tako konstituiral: Predsednik: deželni šolski nadzornik Fr. Levce. Podpredsednik: knezoškofijski kancelar V. Steska. Tajnik: prof. dr. J. Smaldek. Blagajnik: prof. M. Pajk. Knjižničar: prof. dr. Gv. Sajovic. Arhivar: Muzejski adjunkt dr. J. Mal. Uredniki »Carniole«: kanonik

J. Gruđen, muzejski ravnatelj prof. dr. Mantuani in prof. dr. Gv. Sajovic. Odbornika: poštni nadkontrolor J. Hafner in prof. dr. J. Zmavc.

Velikodušni darovi. V notico pod tem naslovom se je v včerajšnji številki ukrala tiskovna pomota, škof Posilović je daroval zagrebškemu Sokolu K 2000 a ne K 200, kakor je bilo včeraj pomotoma navedeno.

Društvena statistika. V minoletem letu je bilo v Ljubljani 301 društvo; izmed teh je bilo 254 (tedaj dobrih 84%) slovenskih in 47 (torej dobrih 15%) nemških društev. Vsa društva so imela 143.416 članov in sicer slovenska 137.616 (95%), nemška pa 5800 članov (5%). Vsako slovensko društvo je imelo povprečno 542 udov vsako nemško pa povprečno po 123 članov. Vsak Ljubljančan je bil tedaj član treh do štirih društev. Število članov je bilo leta 1909 — 94.784, leta 1910 pa 111.993. — Ona društva, ki se niso ustanovila, in pa ki več let niso naznanila svojega odbora, bodo uradno razpuščena.

Umrli so v Ljubljani. Juri Jesenko, dinar, 72 let, Radeckega cesta 11. — Leopold Sedej, železn. poduradnik, 34 let, Ilirska ulica 22. — Ana Schweitzer, zasebnica, 71 let, Sv. Florjana ulica 19. — Josip Uhlir, c. kr. okrajni orožniški stražmojster, 46 let, Zaloška cesta 29. — Terezija Mauer, služkinja, 60 let, Rožna ulica 7. — Robert Zupančič, rejenc, 5 mesecev in pol, Ilirska ulica 21. — Frančiška Ulčar-Eržen, hči tovarn. delavke, 11 mesecev, Streliška ulica 15. — Frančiška Dane, zasebnica, 73 let. — Fr. Zure, delavčev sin, 4 leta in pol — oba v deželni bolnici. — Frančiška Hribar, premogarjeva vdova, 57 let, Radeckega cesta 11.

Tuji v Ljubljani. Dne 16. svečana: Ivan Vebler, lesni trgovec, Zagreb. — Dr. Rok Jesenko, odvetniški kandidat, Celovec. — B. Lagjevič, trgovec, Zagreb. — Andro Jakač s soprogo, c. kr. učitelj, Koper. — O. Cosulich, trgovec, Trst. — J. Vilfan, odv. soproga, Radovljica. — Irena Snitzer, tovarn. soproga, Gradec. — J. Lenarčič, veleposelstnica s hčerjo, Vrhnika. — Pl. Kantz, generalni major, Dunaj. — V. Haas, ministr. svetnik, Dunaj. — Iv. Zupančič, orožn. postajevodja s soprogo, Kranjska gora. — Jernej Štrukelj s soprogo, trgovec, Kočevje. — Dr. Anton Zorn, c. kr. pošt. komisar, Trst. — Iv. Rakoš, posestnik, Straža. — Mihaela Barborič, trgovka, Novo mesto.

Družinski večer priredi Slov. delavsko izobraževalno društvo »Bratstvo« v sredo dne 28. t. m. ob 8. uri zvečer v areni »Narodnega doma«. Med drugimi točkami je na vspeh tudi gledališka predstava »Marijana«, igrokaz iz delavskega življenja, katero predstavljajo člani »Bratstva«. »Bratstvo« zasluži, da ga narodno občinstvo poseti v največjem številu, da bo nadalje s tem večjo vno izvrševalo svojo važno nalogo v vzgojo slovenske delavske mladine.

Loterijske številke. Dunaj: 34, 29, 60, 48, 25. Gradec: 15, 71, 60, 11, 69.

O glavnem izvoru vraž.

(Konec.)

Da se lažje spozna ta znamenja, naj se vpraša obsedenega, kaj čuti duševno ali telesno, da se izve, s katerimi besedami more biti hudič premagan, te besede pa mora tembolj naglašati in jih ponavljati. Paziti mora, katerih zvijač se poslužujejo hudobni duhovi, da bi izganjevalca osleparili; radi odgovarjajo slepilo in se le težko izdajo, tako, da se izganjevalec utruji, ali pa se mu dozdeva, da bolnik ni več od hudiča obseden.

Ko so izdani se radi skrijejo in bolnika le malo nadlegujejo. Bolnik celo misli, da je od njih oproščen. Toda izganjevalec ne sme prenehati s svojim delom.

Večkrat delajo hudobni duhovi vse mogoče ovire, da se bolnik ne podvrže zaklinjanju, tudi store, da bolnik zaspi.

Včasih dovoli hudič, da se bolnik umiri in prejme sv. zakramente, češ da je bolnika zapustil. Brezštevilnih zvijač se poslužuje hudič, zato mora biti izganjevalec previden in se ne sme pustiti goljufati.

Ako je le mogoče, naj se pelje obsedenega v cerkev ali v kak drugi posvečen prostor, brez ljudi; če je pa bolan ali plemenitaš in tudi iz drugih važnih razlogov, se more izganjati hudega duha tudi v zasebnem stanovanju.

Obsedenega se mora opozoriti, da moli, da se posti, izpove, ako spozna za dobro duhovnik, naj pristopi tudi večkrat k obhajilu in pri izganjanju naj se obrača s zbranimi mislimi k Bogu in ponižno prosi za obrambo. In ako je ponovno nadlegovan, naj potrpežljivo vstraja in ne sme o božji pomoči dvomiti.

Pred seboj imej vedno razpelo. Ako so pri roki sv. relikvije, naj se z njimi, ki pa morajo biti zavite, dotika prsi in glave bolnika; mora se pa pri tem paziti, da ne onečastijo teh svetoštin hudobni duhovi. Da se zabrani onečastjenje, se ne sme z »eucharistijo« (hostijo) dotakniti bolnika niti na glavi, niti drugje na telesu.

Izganjevalec ne sme dvomiti, ali pa nepotrebno in radovedno vpraševati bolnika o bodočih stvareh, katere ne spadajo k stvari, rajše naj hudobnemu duhu zapove, da molči in odgovarja lena vprašanja; hudobnemu duhu se niti ne sme verjeti, ako se dela, kakor da bi bil duh kakega svetnika ali celo dober angelj. Potrebna vprašanja so n. pr. o številu in imenu duhov v obsedenemu, o času kdaj je bil obseden, zakaj in slično.

Izganjanje se mora vršiti zapovedovalno-resno. Če bi bilo videti, da je duh izmučen, tem sijajnejše. Ako se opazi, da je obsedenec na kakem kraju boden, ali da je kje otekel, mora napraviti tam znamenje križa in pokropiti dotično mesto z blagoslovljeno vodo, ki jo mora imeti pri izganjanju s seboj.

Paziti mora, pri katerih besedah se bolj tresejo hudobni duhovi, kajti te besede je treba ponavljati. Če bi hudi duh govoril, morajo se molitve istotako ponavljati. Če je videti učinek, mora vztrajati še 2 do 4 ure dalje, dokler ne dožee končne zmage.

Obsedenemu naj ne daje nikakih zdravil — to naj prepusti zdravniku.

Izganja se li hudiča iz ženske, mora imeti izganjevalec poleg sebe resne osebe, ki jo drže, ko jo muči hudič. Mora pa se izogibati vsemu, kar bi moglo vzbuditi pri njem ali pri navzočih slabše misli. Naj se rajše poslužuje pri izganjanju besed sv. pisma kakor pa svojih. Naj zapove hudobnemu duhu, da odgovori, kateri čar ga zadržuje v dotičnem telesu.

Obsedenec vsebuje čarobne stvari, katere izpušča iz ust, izbljuva ali pa izloči, ako so na kakem drugem mestu telesa. Ako se najdejo; se morajo sežgati.

Kakor hitro se iznebi obsedenec hudiča, mora se obsedenega opomniti, da se v bodoče varuje greeha, ker poslednje stvari so vedno hujše kot prve.

Tako daleč torej načrt, kako se izganja hudiče, tiskan leta 1896.

Nadalje slede predpisi o obleki in obredih. Obsedenemu se ovije štola okrog vratu; če je nevaren, pripelje se ga zvezanega. Končno vsebuje Rituale litanije, čitanje, psalme, molitve in formule k zaklinjanju, katerim se noben hudič ne more dolgo zoperstavljati. Rajši pobegne in zapusti za seboj običajen smrad.

Ko čitate take stvari, obhaja Vas groza in pomilovanje, da se more kaj takega zgoditi v XX. stoletju.

Neizpodbitna potreba je, da se končno vendar preneha verovati v čarovnice in hudičeva strašila. Živimo v dvajsetem stoletju in ne v štirinajstem. Tu bi si mogel pridobiti papež Pij X. prvih zaslug!

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

AEHRENTHAL V AGONIJI.

Dunaj, 17. febr. Od danes opoldne je stanje Aehrenthalovo skrajno kritično, začela mu je zastajati sapa, tako da je pričakovati, da se zaduši. Zdravniki ne zapuste več bolniške sobe, v kateri je zbrana vsa rodbina. Ob treh se je Aehrenthal onesvestil, prišel je poslovodja dunajske nunciature monsignor Rossi, ki je podelil nezavestnemu zadnje blagoslove in papežev blagoslov. Ob tridesetih na šest se je prebudil in vzel nekoliko hrane. Katastrofe je pričakovati vsak trenotek.

DALMATINSKI DEŽELNI ZBOR.

Zadar, 17. febr. Vsled odpornega stališča stranke prava je izginito vsako upanje na delazmožnost dalmatinskega deželnega zbora. Pogajanja ki jih je vodil sinoči do polnoči cesarski namestnik Attems, niso imela nobenega uspeha, ker večina odločno odklanja, da bi pristala na vladne pravne predloge. Zato izsledi tekom teh dni odgoditev a nato razpust dalmatinskega deželnega zbora.

ITALIJA IN POLOŽAJ V MACEDONIJI.

Sofija, 17. febr. »Bolgarsko carstvo« prinaša iz Rima brzoglavno poročilo, da je tjakaj prispel ugleden Bolgar iz Macedonije, ki je zaupnik bivšega ministra Genadjeva, ter ima tudi od njega vsa priporočila pisma na razne političke osebe. Ta Macedonec je italijanski vladil predložil načrt, da naj mu izroči pol milijona frankov za organizacijo splošnega ustanka v Macedoniji, ki ga proglase četaši še to poletje. Konferiral je delj časa z italijanskim ministrom zunanjih del, ki se je izrekel za ta načrt in ministrskim predsednikom, ki je sklical o zadevi ministrski svet, ki se je že vršil, a so njega sklepi popolnoma zaupni. Macedonec je baje že odpotoval iz Rima.

VILJEM IN HALDANE.

Berlin, 17. febr. Nemški cesar Viljem je povabil angleškega vojnega ministra na Korfu, kamor pride v letošnji pomladi.

KRALJ NIKITA.

Peterburg, 17. febr. Kralj Črne Gore Nikita je danes ob pol 12. uri odpotoval iz Peterburga. Na kolodvoru se je poslovil od njega ruski car in veliko velikih knezov.

GENERALNI ŠTRAJK V ANGLIJI.

London, 17. febr. Sinoči je bil v principu sprejet predlog glede proklamacije generalnega štrajka na Angleškem.

MACEDONSKO VPRAŠANJE.

Carigrad, 17. febr. Reformna komisija za Macedonijo in Albanijo, kateri načeluje minister notranjih zadev, je odpotovala v Solun, kjer ostane dva meseca, da prouči macedonsko vprašanje.

EKŠSAH MOHAMED-ALI.

Peterburg, 17. febr. Perzijska vlada je pozvala bivšega šaha, da mora takoj zapustiti meje države. Mohamed - Ali je izjavil, da to stori.

RAZNO.

* »Štoklija« v zrakoplovu. Kaj tacega do danes še ni bilo slišati, da se je kdo narodil v — aeroplanu. Povsodi, na vlakih, na ladajah, tudi v tramvajih in avtomobilih so taki slučaji znani, le o aeroplanu je še zgodovina molčala. To se je seveda zgodilo prvokrat v — Ameriki. Dne 13. prosinca je namreč zagledal luč sveta sinček newyorškega bankirja Fultona v letečem aeroplanu. V višini kakih 150 m je postal njegov soprogi slabo; bankir je hotel takoj pristati, pa predno je dosegel tla — le par metrov je bilo razlike, je mlada gospa rodila zdravega sinčka. Vzradoščeni oče je iz samega veselja, da se je sin rodil v zračnih višavah, imenoval malčka Otto Wright Fultona in če kdo zasluži naslov »visokorodni«, gotovo ga zasluži ta novorojenček s popolno pravico.

* **Deset zapovedi za plesalce in plesalke.** Za predpustni čas objavlja pariška akademija plesnih učiteljev deset zapovedi za plesalce in plesalke, ki se glase: 1. Tvoje kretnje naj bodo lepe. 2. Tvoje obnašanje bodi vedno dostojno. 3. Tvoj ples plemenita oblika uslužnosti. 4. Mišli vedno samo plemenite misli. 5. Tvoje kretnje naj bodo vedno plemenite kakor tvoje misli. 6. Vadi vedno svoje telo in svoje mišice. 7. Mladi plesalec priimi vedno svojo plesalko okoli pasu z rešpektom! Mlada plesalka bodi rezervirana a prijazna. 8. Tvoje kretnje naj ti naravajo čustvo in pogum. 9. Tvoja duša naj soglaša s tvojim plesom. 10. Smatraj ples le kot lepo obliko — način telesne vzgoje!

* **Zaščitnik katoliških stenografov.** Katoliški stenografi doslej niso imeli svojega svetnika zaščitnika. Ali sedaj ga dobe. Španski stenograf Don Ricardo Arduro-Soni se je obrnil na vse katoliške stenografe, da naj zaprosijo papeža, da jim postavi svetnika zaščitnika in sicer sv. Genezija Arleškega. In res so te dni ušli katoliški stenograf na papeža prošnjo, da proglasi tega svetnika kot patrona katoliških stenografov. Ta sicer splošno neznani svetnik Genezij Arleški je bil na dvoru rimskega cesarja Maksimilijana dvorni pisar. Ker nekoč ni hotel pisati odloka glede preganjanja kristjanov, ki mu ga je diktiral cesar, ga je dal ta v ječo in obglaviti. Ker je znano, da so že Rimljanji poznali stenografijo, je verjetno, da je bil ta Genezij cesarjev stenograf ter ga torej popolnoma pravično dočaka čast, da bo odslej patron katoliških stenografov.

* **Petsto milijonov brez testamenta.** V Novem Jorku je umrl železniški milijonar Edward Hawley in ni zapustil nič testamenta. V četrtek 8. t. m. je izjavil izvrševalec oporoke, da je zapustil Hawley okoli 500 milijonov kron brez oporoke. Sicer so našli nekaj načrt za oporoko; ker pa je bil izdelan že pred tremi leti in ni imel nikakega podpisa, je bil seveda brez pravne veljave. Že sama po sebi senzacionalna zadeva pa ima tudi romantično stran. Eden glavnih dedičev železniškega magnata je namreč njegov nečak Fred Crandell, ki dobi okoli 110 milijonov kron. In prav s tem vnukom je bil živel Hawley v strupenem sovraštvu in bi ga bil gotovo razdednil, ako bi bil napravil testament. Fred Crandell je reven človek, zasluži mesečno 300 kron in mora z njimi preživljati sebe, ženo in dva otroka. Crandell se je bil pred dvajsetimi leti taku hudo zameril bogatemu stricu. Bil je nastavljen v pisarni svojega strica in se je zaljubil ob tej priliki v 17letno telegrafistko Heleno Manusovo. Hawley je odpustil levo dekle iz službe in je zahteval od nečaka, naj takoj prekine sleherno razmerje z dekletom. Ali ljubezen je čustvo, ki klubuje vsem svetu in tako se tudi Crandell ni udal, ampak je ljubljeno dekle poročil. Toda trda jima je predla v zakonu in živela sta jako skromno, zlasti odkar je bil njiju zakon obdaren z blagoslovom. Stric pa je medtem kupil milijone na milijone, za revnega nečaka pa se ni zmenil. Crandell je dobil poročilo o ogromni dedščini v majhni umazani pisarni ker je dan na dan ždel po deset ur pred knjigami. Ko so mu uradno naznanili, da mu pripade ogromno bogastvo 110 milijonov kron in da se je kar čez prelevil iz inteligentnega proletarca v milionskega kapitalista, mu je obraz pričel sijati v vseh barvah, in bali so se da se onesvesti. Ko zopet prišel k sebi, je prosil šefa za enodnevni dopust, ki ga je seveda tudi dobil. In potem je hitel domov, kjer je sporočil nepričakovano srečo ženi, iz ljubezni do katere je tako delal in trpel pomanjkanje dolgih dvanaest let.

* **Milijoni zgoreli.** V Amsterdamu je 14. t. m. izbruhnil požar v skladišču družbe »Ocean« in uničil nad 150 m dolgo skladišče, ki je vsebovalo nad dva milijona kron blaga in drugih vrednosti.

Dolga beseda. Pariški profesor Bachelet je iznašel iz znanega Ehrlich - Hatovskega preparata zdravilo, ki ga je nazval: »Sigmarsoldioxydiamidoarsenobenzol«. To zdravilo pripomore, da ni potreba Ehrlichovega preparata več dajati pod kožo, ampak se ga mora uživati kot nekako tekočino ali zdravilo za notranje.

* **Neapelj mesto deklet.** So naravni zakoni, ki se niso razvili, kakor predpisuje pravilo iz opažanja, nego so postali kot posledica statističnih zapisov. Tak naravni zakon je tudi s številskimi dokazano dejstvo, da se rodi na svetu več otrok moškega nego ženskega spola. V vseh državah soglasno se konstatuje več moških nego ženskih novorojencev. Ako pregledamo statistične podatke evropskih velemedst, vidimo, da potrjujejo vedno omenjeni naravni zakon. Kakor pa povsod, najdemo tudi tukaj prehodnih izjem. Tako se je tekom zadnjih tridesetih let dvakrat izkazalo, da se je tekom enega leta v Frankfurtu rodilo več deklet nego fantov, pa razlika je bila obkraj tako neznatna, da se skoro težko govori o izjemi, pač pa o slučajju. Taki slučajji se ponavljajo večkrat v statističnih podatkih, posebno kadar se gre za razmerno neznaten številni material. Toda stalni taki slučajji, ki bi jih pa že mogli navesti kot izjemo, se dogajajo v mestu Neapelj. Od leta 1880 pa do 1905 toraj v razdobju petindvajsetih let, konstatiralo se je štiriindvajsetkrat, da je število deklic večje nego število fantov, a le enkrat obratno. O slučaju tu ne more biti več govora, ker ni mogoče, da bi se tak slučaj ponavljal tekom 25 let štiriindvajsetkrat, zato se lahko trdi, da so v Neaplju ti pojavi izjema v zakonu in pravilu, ki smo ga omenili zgoraj. Tega pojava ne more nikdo pojasniti, zato pa je edino mogoče konstatirati dejstvo, da uživa to mesto, kateremu je narava sama podarila vse svoje naravne krasote, tudi to prednost, da je v Neapolju v protislovju z vsemi drugimi velemedsti, »krasni spol« že od rojstva sem mnogoštevilnejše zastopan nego moški.

* **Pazite na luči!** Natakarija Marija Mike-tova, ki je bila natakarija v neki gostilni v Tešinu na Moravskem je umrla nedavno kaj čudne smrti. Ko je odšel iz gostilne zadnji gost, je šla ona vsa zmučena in utrujena v svojo sobico, kjer je v hipu zaspala. Pozabila je ugasniti

sveto, ki je bila na posteljni omarici in ki je bila zanjo usodepolna. Od goreče sveče so se vneli nekateri predmeti, ki so se nahajali blizu in pozneje omarica in postelja, na kateri je ležala natakarija. Mala sobica je bila v kratkem v dimu in plamenu, ki je udušil in uničil mlado — 18letno dekle, za katero ni bilo rešitve. — Zato pozor z lučmi in svečami!

* **Zoologična zastavljalnica.** Seveda ta je v Ameriki! V New Yorku je ustanovil neki podjeten mož, dr. Potter, prav posebno, v resnici živalsko zastavljalnico. Sprejema vanjo le živali, ki jih potem izroči gospodarjem le proti vplačilu posojila in vrnitvi zastavnih listkov. Dopisnik nekega New-Yorškega lista pripoveduje razne dogodke, ki jih je videl v tej zastavljalnici. Pri njegovem prihodu v zastavljalnico je ravno pripeljal lastnik potujočega cirkusa na dvorišče velikega slona, da bi ga zastavil. Slona so natančno pregledali in ko so videli, da nima nobene napake, je dobil zanjga lastnik lepo posojilo in slona so odpeljali v posebno velik hlev. Sploh je baje ta zastavljalnica zelo obiskovana; prinesejo in pripeljejo tja vse mogoče živali, največ seveda psov in mačk. Prav zanimivo je opazovati ono priporočanje kake gospe in skrbi, da bi se njenemu »ljubčku« ne godilo slabo, ko ga pripelje ali prinese zavitega v plenice in druge take vrste curje. Pa tudi zavod skrbi vsestransko za popolno varstvo in »klijentom« se ni bati, da bi se jim godilo slabo. Ako kak »zastavljen« psiček oboli, naznanj uprava zastavljalnice to takoj njegovemu lastniku, da se lahko prepriča, kako v zavodu skrbijo za »bolnike«. Dr. Potter je znamenit poznavalec in ljubitelj živali. Razume se dobro na race, gosi, pse, ptičke, mačke in mucke in takoj ve, pri čem je. Vendar se tudi njemu praksa vedno dobro ne obnese. Enkrat je posodil na krasnega psa osemdeset kron našega denarja — pes je veljal baje najmanj 180 kron. Imel pa je napako, za katero dr. Potter ni vedel: znal je namreč sam odpirati vrata. Se isti dan je zmanjkalo psa, odprl si je vrata in hajdi! — Kako bi neki bilo pri nas s tako zastavljalnico, skoro gotovo bolj slabo, če že celo prav nič!

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vsaj pri zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Mlad trgovec, ki je bil več let samostojen, išče primerne službe v Ljubljani. Ponudbe pod »Mlad trgovec« poštnoležeče Ljubljana.

Išče se meblovana soba če mogoče s hranono s 15. marcem. Ponudbe pod »Koncipijent — Ljubljana« na »Prvo anončno pisarno«. 152—1

Stanovanje z eno sobo in kuhinjo se išče v najem od 1. aprila t. l. Pisemne ponudbe z navedbo cene in pritiklah na »Prvo anončno pisarno«. 142—4

Učitelj z maturo in uspos. izpitom, star 24 let, išče druge službe. Zna opravljati vsa gospodarska dela in je tudi vrtnar. Ponudbe pod »Trpin«, St. Janž, Dolenjsko.

Pohištvo za žene in neveste prodaja po jako ugodnih cenah Simon Praprotnik, Jenkova ulica št. 7., Ljubljana.

Spominjajte se družbe sv. Cirila in Metoda.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo od 17. do 24. februarja 1912.

		Cene v kronah	
		od	do
1 kg govejega mesa	I. vrste	1.80	2.00
1 kg govejega mesa	II.	1.60	1.80
1 kg govejega mesa	III.	1.20	1.70
1 kg telečjega mesa		1.68	1.90
1 kg prašičjega mesa (svežega)		1.80	2.00
1 kg prašičjega mesa (prekajenega)		1.90	2.00
1 kg koštrunovega mesa		1.50	1.60
1 kg masla		2.20	2.40
1 kg masla surovega		2.10	2.30
1 kg masti prašičje		2.12	2.92
1 kg slanine (špeha) sveže		1.76	1.92
1 kg slanine prekajene		1.90	2.00
1 kg sala		1.80	1.92
1 kg čajnega masla		3.27	—
1 kg margarinkega masla		1.90	2.00
1 jajce		—08	—09
1 liter mleka		—20	—
1 kg posnetega		—08	—10
1 kg smetane sladke		—	—
1 kg kisla		—80	—90
1 kg medu		1.40	1.60
1 piščanec		1.40	1.70
1 golob		—48	—56
1 raca		2.60	2.80
1 gos		5.80	6.50
1 puran		4.20	7.00
100 kg pšenične moke št. 0		36.60	—
100 kg pšenične moke št. 1		36.20	—
100 kg pšenične moke št. 2		35.80	—
100 kg pšenične moke št. 3		35.00	—
100 kg pšenične moke št. 4		34.30	—
100 kg pšenične moke št. 5		33.60	—
100 kg pšenične moke št. 6		32.60	—
100 kg pšenične moke št. 7		30.00	—
100 kg pšenične moke št. 8		20.00	—
100 kg koruzne moke		25.00	—
100 kg ajdove moke I. vrste		47.00	—
100 kg ajdove moke II.		45.00	—
100 kg ržene moke		32.00	—
1 liter fižola		—28	—44
1 kg graha		—36	—38
1 kg leče		—32	—36
1 kg kaše		—24	—26
1 kg ričeta		—20	—22
100 kg pšenične		24.00	—
100 kg rži		22.00	—
100 kg ječmena		20.00	—
100 kg ovs		21.50	—
100 kg ajde		22.00	—
100 kg prosa belega		19.50	—
100 kg koruze stare		20.50	—
100 kg nove		—	—
100 kg krompirja		9.50	10.00
100 kg činkvantina		21.00	—
100 kg sena		6.00	6.50
100 kg slame		5.50	6.00
100 kg stelje		2.00	2.20
100 kg detelje		6.50	7.00
Cena trdemu lesu za m ³		9.50	10.00
Cena mehkega lesu za m ³		7.50	8.00

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 17. februarja 1912.

Termin.

Pšenica za mesec april 1912	za 50 kg	11.86
Pšenica za mesec oktober 1912	za 50 kg	11.10
Rž za mesec april 1912	za 50 kg	10.65
Koruzza za mesec maj 1912	za 50 kg	8.93
Oves za mesec april 1912	za 50 kg	10.34

FR. P. ZAJEC

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj optični zavod.

Dalnogleda, toplotmere, in zrakomere vseh vrst.

Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu.

Cenike pošiljam na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Zahtevajte „Dan“ po vseh gostilnah, kavarnah, brivnicah, bralnih društvih in čitalnicah!

Ludovika Jarz

Erjavčeva cesta št. 2

delikates. trgovina, zajtrkovalnica

se priporoča cenjenemu občinstvu.

Odda se takoj

v Gosposki ulici št. 3

gostilniški prostori

(3 sobe, kuhinja, shramba in klet) zraven pripadajoče

stanovanje

(2 sobi, drvarnica.) Lahko se tudi deli.

Pojasnila daje hišni oskrbnik

Al. Kunst,

Židovska ulica št. 4.

Štampilje
vseh vrst za urade, družta, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčkovih štampilj.
Ljubljana, Stari trg št. 20.
Ceniki franko.

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica št. 8

je najmoderneje urejena in opremljena za tisk vsakovrstnih tiskovin: knjig, brošur, urad. tiskovin, not, lepakov, vizitk, in kuvert.

Litografija. - Stereotipija. - Najmodernejša črke in okraski. Tisk v različnih barvah. Najfinejša izvršitev. Solidna in točna postrežba.

Kralj si je mel suhe in bele roke, zlatarji pa so pospravili dragocenosti v skrinjice, položili jih na mizo in se odstranili priklanjajoč se do tal. Naenkrat pa je žalost pokrila deklino obličje, solza se je zablestela na trepalnicah, čistejša in svetlejša nego vsi diamanti, ki jih je dobila.

— Odette, Odette, kaj vam je? ...

Ah, sire, mislim kako zelo so ti kamni podobni solzam, mislim kako zelo so ti kamni je vse to vredno in kako zelo so ti rubini kakor kaplje krvi ...

Kralj se je zdrnil, vzdihnil je in čelo se mu je zatemnelo; končno je zamrmral:

— Čudno je to, Odette. Isto mi govorite kakor Marmuseti,* predno so bili izgnani. Potrpljenje! Morda se še vrnejo. Sedaj pa mi napravite veselje in vzemite brez skrbi, kar vam prinašam. Pa tu so že oblačilke! Poglejmo, ali je vse, kakor sem zapovedal.

In v resnici, komaj so bili zlatarji odšli, so se vrata znova na stečaj odprla, in prišli so služabniki s koši, ki so jim sledile ženske; kmalu je bila razložena pricezina bala: svila in baržun, v rdečih, bledeozelenih, modrih in azurnih barvah, kakor so bile v modi; brokati so bili tkani v najrazličnejših vzorcih z srebrnimi cvetlicami; mnogovrstna kožuovina je tam

* Marmuseti (Olivier de Clisson, Jean de Noviau, La Bégnie de Villaine, Bureau de la Riviere itd. itd.) so bili takozvani modri svetovalci kralja, ki so skušali doseči znižanje davkov, razbremeniti ljudstvo in zavesti umno gospodarstvo v deželo.

Pol, kjer ji je Karl Šesti odločil za bivališče celo desno krilo svoje kraljevske palače.

Njegova spalnica se je nahajala v prvem nadstropju.

Pot do spalnice je vodila skozi stanovanje Honore de Champdiversa, ki je izgledalo kakor orožarnica: kopice, orožja, sulice, mečbodala, rapirji, bojne sekire: stari vojaški tovariš Bertranda Du Gueschin, bojevnik Transmarov je živel med vso to zbirko, zagrabil je nekaj srboritega perja, bi zašel pri nadaljnjem prodiranju v seršenovo gnezdo, ki ga je obivala Margentine, srđiti sovražnik opremljen z vsemi zvijačami ženskega bojevanja.

Soba Odettina je bila obdana od različnih dvoran: kapelica je bila tam, udobni salonček, soba pažev in spremljevalcev, velika bogato opremljena sprejemnica, obednica, vse v veličastnem gotičnem slogu.

Vse to je bilo le privatno stanovanje.

Kralj je bil odredil, da je bila Odette časčena enako, kakor princeze najplemenitejše krvi. Imela je torej svoje slavnostne dvorane, svojo sprejemnico, svojo orožarnico, kjer je stražilo dan in noč dvanaest kraljevskih lokostrelcev, svoje hleve, svoje paže, svoje pevce, svojega delilca darov — cel dvor, komandiran od Honoreja in Margentine.

Bila je več, ko princeza.

Cela Hiša Saint Pol je ponavljala besede kralja:

Bila je mala kraljica.

Hiša Saint-Pol.

Zastopnik: E. BATLIČ, Ljubljana.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.